

איש לרעהו

לקט אמרות
חז"ל, רעיונות,
עובדות והנהגות
מגדולי ישראל,
על מדות טובות
שנבאיות
לאהבת הזולת,
הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
© אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס
בלי רשות בכתב

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל

רח' אבן עזרא 2 ירושלים 92424 טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812

שבת קודש יב אייר תשס"ח שבת - ירושלים 6:54 תל-אביב 7:10 חיפה 7:02 מוצ"ש - ירושלים 8:11 תל-אביב 8:14 חיפה 8:15

פרשת בהר

מניעת צער מהזולת

שלא יצער איש את רעהו בדברים ולא את פועליו, משרתיו ובני ביתו בעבודת פרך!

נלמד מהפסוק: "ולא תונו איש את עמיתו" (פרק כה-יז) והביא רש"י מדברי חז"ל (בתורת כהנים): כאן הזהיר על אונאת דברים שלא יקניט איש את חברו. וכן דרשו חז"ל בגמרא: "ולא תונו איש את עמיתו - באונאת דברים הכתוב מדבר!"

וכן נלמד מהפסוק "ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא תדהו בפרך" (פרק נב-מו) וכתב רבינו יונה ז"ל (בספרו שערי תשובה שער ג' ח): "לא ישתעבד אדם בחבריו, ואם אימתו עליהם או שהם בושים להחל דבריו, לא יצוה אותם לעשות קטנה או גדולה, אלא לרצונם ותועלתם, ואפילו להחם צפחת מים או לצאת בשליחותו אל רחוב העיר לקנות עד ככר לחם. אבל אדם שאינו נוהג כשורה, מותר לצוותו לכל אשר יחפוץ".

אמרו חז"ל בגמרא (בבא מציעא נט.) כל השערים [של תפלה] ננעלים חוץ משערי אונאה [רש"י]: הצועק על אונאת דברים, אין השער ננעל בפניו. והטעם לכך כותב רבינו בחיי ז"ל בפרשתנו: מפני שהמתאנה מצטער ביותר ויש לו חלישות הדעת, ואז לבו נכנע מחמת צרתו ותפלתו הבוקעת מתוך לב דואב, נאמרת בכוונה ונשמעת.

כותב הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל (בספרו לב אליהו ח"א): כמה יכול אדם להתקדש על ידי זהירותו לא להזיק ולצער חברו. כגון תלמיד הנכנס לחדרו בפנימית הישיבה ורואה שחברו ישן, והוא נזהר שלא לגרום רעש או להדליק את החשמל, כדי שלא לגזול את מנוחתו, הרי זה בא מתוך אהבת הבריות הנובעת מתוך אמונה "כי בצלם אלוקים עשה את האדם". כמה קדושה ואור אלוקי שופעים על אדם זה. כמה מאושר הוא ומוצא חן בעיני הקב"ה עבור זהירות זו. אין לשער כמה יכול הוא להצליח בזה לעלות מעלה מעלה בשלבי התורה ועבודת ה'.

להזהר מגרימת צער

בישיבת באר יעקב עבדה תקופה ארוכה מבשלת שהיתה אשה אלמנה. כאשר הזדקנה, עבודתה כבר לא הייתה משכבר הימים והדבר גרם צער לבני הישיבה, עד אשר נאלצו לפטרה. ואולם ראש הישיבה הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל היה ירא לפטרה שהרי אלמנה היא וידוע ומפורסם עד כמה החמירה התורה על צער אלמנה.

שאל רבי משה שמואל לדעתו של הגרי"ז סולובייצ'יק זצ"ל כדת מה לעשות. והשיב לו הגרי"ז שאמנם אם מוכרחים לפטרה, אין ברירה וצריכים לפטרה. אלא שיחתמו על מכתב הפיטורין גם שאר חברי הנהלת הישיבה כדי שכולם ישאו בשותפות הדין הקשה שעלול ליפול עליהם רח"ל, ולא שרק אחד ישא בכולו...

עוד הוסיף הגרי"ז ויעץ: כדאי לתת לה כסף ככל שתדרוש, כי כסף הוא הדבר הכי זול שאפשר על ידו להפטר מגרימת צער והראה בקשר לזה את לשון הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ו ה"ו).

והעיר הגרי"ז על לשון זה של הרמב"ם שודאי אין כוונת הרמב"ם לדין כבוד בעלמא כעין חיוב הכבוד לרב. אלא שזה הדרך והעצה לנהוג בה בכדי שלא לגרום לה צער שכה הקפידה התורה ע"כ.

ישורון - יח

"לרחם על הפועל"...

סיפר כ"ק אדמו"ר מבעלז שליט"א כי נוהג היה להכנס אל כ"ק האדמו"ר רבי אהרן מבעלז זצ"ל מידי שבת בבוקר לאחר סיום התפלה כדי לומר לו "אגוטן שבת". באותו מעמד היה הרבי מתעניין בלימודיו ומעניק לו חתיכת עוגה. באחת השבתות כששאל אותו ללימודיו, השיב כי לומד הוא פרק "השוכר את הפועלים".

שאל אותו הרבי: "מה כתוב בפרק זה?" משלא השיב, נענה הרבי בעצמו ואמר: "בפרק השוכר את הפועלים כתוב שצריכים לרחם על הפועל"...

לעילוי נשמת

ה"ר ר' ד"ר משה ברוך וינברג ע"ה

נלב"ע ז' אייר שנת תשס"ו לפ"ק

ת. נ. צ. ב. ח.

הבוטח בה' שיספק לו כל צרכו, הריהו שמח בחלקו ואינו דואג דאגת המחר!

נלמד מהפסוק: "ואכלתם לשובע... וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית... וציויתי את ברכתי..." (פרק כה"ט, כ"ב, כ"א)

והקשו המפרשים: וכי אם לא ישאלו "מה נאכל בשנה השביעית" לא יצוה הקב"ה את ברכתו ומדוע תלה את ברכתו ב"וכי תאמרו מה נאכל"? ומפרש הספורנו, שאם לא ישאלו "מה נאכל" יקויים בהם "ואכלתם לשובע" - שיהיו הפירות רבי המזון כענין שהיה בעומר שהיה מספיק לגדול כמו לקטן כאמרם ז"ל "אוכל קמעה ומתברך במעיו" וממילא יספיקו פירות הששית גם לשביעית. ואולם אם "יאמרו מה נאכל" כלומר: כאשר יסופק הדבר אצלם ולא יבטחו שיהיה המעט מספיק באיכותו, או אז "ועשת את התבואה לשלוש השנים" באופן שתשבע העין מראות, ואז תספיק הכמות.

הבוטח בה' אינו שואל שאלות

נמצאנו למדים, כי הבוטח בהש"ת בכל לבו, אינו שואל שאלות ואינו מטריד עצמו בדאגת המחר. הוא נותר שליו ושמח בחלקו, כי משליך על ה' יהבו ובטוח בו שיספק לו בכל יום די מחסורו אשר יחסר לו.

ואף גם זאת למדנו כי הברכה המושלמת והאיכותית ביותר בבחינת "אוכל קמעה ומתברך במעיו" מושפעת משמים רק על אותו אדם שאינו שואל שאלות! ולא משום שהלה "אינו יודע לשאול" אלא משום שהוא ספוג במדה כה גדושה של אמונה תמימה ביכולתו של בורא העולם, עד כי אין לו מה לשאול, שכן סמוך ובטוח הוא בבוראו - כגומול עלי אמו - שיתן לו כל צרכו. אדם כזה שאינו שואל שאלות מקבל את הברכה באיכות.

אך האנשים שלא זכו להעפיל למדריגה זו, אכן שואלים שאלות! ובזאת תבחן מדת בטחונו של אדם: ככל שימעט בטחונו בה' כן תתרבנה שאלותיו וספיקותיו. ובצדק, לשיטתו, כי באמת מנין יידע האדם מהיכן מקור פרנסתו, וכי נביא הוא? אך המאמין והבוטח יודע שאינו יודע. אבל גם יודע, שאינו צריך לדעת!

לכאורה, ככל אשר אמרנו מבואר ומרומז בפסוקי התורה: כשבני ישראל חנו על ים סוף וראו את פרעה ומצרים רודפים אחריהם פחדו מאד וצעקו אל ה'. עדיין היו חסרים בבטחונם. כדברי חז"ל, ולכן כה חששו. כי על כן, שאלות וספיקות טרפו את מנוחתם: באיזה דרך ינצלו מפרעה? וכיצד יושעים הש"ת? אריאז האיר להם משה רבינו את ההנהגה הנכונה: "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון!" כלומר: רק אם אתם תחרישון ולא תשאלו שאלות, ולא תעוררו ספיקות, אלא תאמינו בתום, רק אז ה' ילחם לכם! שכן המפתח לישועה, הוא רק באמונה התמימה ובבטחון השלם!

ואכן, בסופו של דבר נתברר לבני ישראל כי הדרך המופתית - קריעת ים סוף, בה בחר ה' להושיעם, זו לא עלתה כלל וכלל על דעתם, ומכאן למדו לקח חשוב כי כדי לזכות לישועה אין צורך לדעת וגם לא תועיל הידיעה כיצד תבוא הישועה, ואין צורך לסייע ב"דעיונות"... אלא כל שיש לעשות הוא כפי שאמר ה' למשה: "דבר אל בני ישראל ויסעו" כלומר: להמשיך הלאה מתוך אמונה תמימה ביכולתו של הש"ת שהוא כל יכול, ולבטוח בו שיושיעם בדרך הנראית לו! ואכן, העפילו אז ישראל למדריגה הנשגבה של "ויאמינו בה' ובמשה עבדו".

לא ל"חכמים" לחם אלא למאמינים

כך בקריעת ים סוף, וכך גם בירידת המן במדבר שם נאמר: "ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים" מלמדת אותנו התורה שכל מה שניתן לדעת אודות המאכל החדש הוא רק שהוא "לחם מן השמים" ותו לא. ליותר מזה לא צריך! וזה מה שצנצנת המן מלמדת לדורות: אין צורך בשום ידיעה אודות מקור הפרנסה וגם אי אפשר לחזותה מראש, אלא די בעובדה זו שהיא "מן השמים".

זה מה שמרמז הכתוב: "ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא". ללמדנו, שאפשר להתפרנס ולאכול עם אמונה בלבד! הוא

הרבה דרכים למקום...

בכל בוקר לאחר התפילה, נוהג היה הרה"ק רבי זושא מאניפולי זצ"ל לומר: "רבונו של עולם, זושא רעב מאד ורוצה לאכול, אנא, זמן לו את מזונו!" והיה כשמוע המשמש את הדברים, היה נכנס ומגיש לו את ארוחתו, עוגה ומעט משקה.

יום אחד חשב המשמש בלבו: "מדוע אין הרבי פונה אלי שאביא לו את הארוחה? מדוע הוא מבקש מהקב"ה?! החליט המשמש, שלא יגיש את האוכל עד שלא יתבקש בפירוש לעשות כן!

אותו בוקר הלך רבי זושא לטבול לפני התפילה, כדרכו, היה זה יום גשום וחוצות העיר מלאו רפש ובוץ. כדי לעבור מקצה הרחוב ועד קצהו צריכים היו לפסוע על פני קרש צר. פסע רבי זושא על הקרש, והנה לקראתו אדם זר, אורח בעיר. ראה הלה יהודי קשיש וצנום חופז לקראתו, חמד לצון והפילו מהקרש אל הבוץ.

נפל רבי זושא לבוץ ובגדיו התלכלכו, קם והמשיך בדרכו בלא לומר מילה, ואותו אדם שהפילו מילא פיו שחוק על המחזה המצחיק. לא חדל מלצחוק אף בשובו לאכסניתו, וסיפר לבעל האכסניה על הלצון שחמד לקשיש ההוא.

ביקשו האכסנאי שיתאר לפניו את מראהו של האיש, ספק כפיו וזעק: "אוי ואבוי, מה זאת עשית?! הלא את הרבי רבי זושא דחפת לשלולית!" הזדעזע האורח ונרעד, שכן רבי זושא ידוע היה לאיש אלוקים קדוש ונורא. "אוי לי מה אעשה" קרא בחרדה.

ענה לו האכסנאי: "שמע לעצתי, דרכו של רבי זושא להאריך בתפילה, ולאחריה טועם הוא דבר מה. הנני להכין לך מיני מאפה טעימים וי"ש משובח, תגיש מנחה זו לפניו ותבקש את סליחתו. חזקה על צדיק ועניו כרבי זושא שימחל לך בלב שלם!"

כאשר סיים רבי זושא את תפלתו, אמר כדרכו: "רבונו של עולם, זושא רעב מאד ורוצה לאכול, אנא, זמן לו את מזונו!"

המשמש שמע את הדברים, וכפי שהחליט מראש, לא מש ממקומו: "אם הרבי מבקש מה' - שה' יגיש לו את ארוחתו!"

והנה לפתע נפתחה הדלת ואדם זר פסע פנימה ובידו מגש עם עוגות וי"ש. הוא נכנס לחדרו של רבי זושא והניח את המגש לפניו...

אריאז נוכח המשמש לדעת כי באמת לא הוא הנותן לרבי מזון, אלא ה' יתברך!

באהלי צדיקים

"היפלא מה' דבר"?

מעשה שאירע באדם חולה מסוכן שעפ"י קביעת הרופאים נותרו לו לחיות ארבעה ימים בלבד, רח"ל. פנה החולה במר לבו אל החזון איש והציג בפניו את דברי הרופאים.

שמע החזון איש את הדברים, הגיב ואמר: "אשאל אותך, מה ברא הקב"ה ביום הראשון?" השיב הלה. המשיך החזון איש לשאול: "ומה ברא ה' ביום השני"?... וכך שאלו על ארבעה ימי בראשית הראשונים, ועל כולם השיב לו החולה את תשובתו.

אריאז אמר לו החזון איש: "אם הקב"ה יכול לברוא כל כך הרבה דברים בארבעה ימים בלבד, וכי הוא לא יכול לברוא לך רפואה בארבעה ימים!"

ויהי לאחר ארבעה ימים... התפרסם בעיתונות שהמציאו את תרופת הפניצילין. קרובי משפחתו של החולה שלחו לו מאנגליה את התרופה, ובחסד ה' ניצל ממות לחיים.

מעשה איש

שלימדנו גם שלמה המלך ע"ה בחכמתו בפסוק (בקהלת): "לא לחכמים לחם" שכן לחם ופרנסה לא תלוי בידעית החכמה ובהתמחות המקצוע אלא די באמונה תמימה בבורא הנותן לחם לכל בשר.

נמצא לאור האמור, שאין פרנסת האדם תלויה ברוב השתדלותו ובעוצם חכמתו, אלא בזכויותיו! ובעצם משנה מפורשת היא במסכת קידושין (דף פב.): "יתפלל למי שהעושר והנכסים שלו, שאין אומנות שאין בה עניות ועשירות, שלא העניות מן האומנות ולא עשירות מן האומנות אלא הכל לפי זכותו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: ראית מימך חיה ועוף שיש להם אומנות והן מתפרנסין שלא בצער והלא לא נבראו אלא לשמשני ואני נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער, אלא שהרעותני מעשי וקפחתי את פרנסתי".

קללת "בזיעת אפיך תאכל לחם" לא חלה בשבת

מן הראוי להביא כאן את ביאורו של הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל (בספרו **שיחות מוסר** - תשל"ב) הנוגע לענינינו, וכך כתב: "מעיקר ברייתו של אדם, נברא ללא שיצטרך לדאוג דאגת מחר ומיד נכנס לגן עדן אשר בו כל עץ מאכל, וסעודתו מוכנה לו תמיד, ולא באה עליו קללת "בזיעת אפיך תאכל לחם" אלא לאחר שחטא. והנה דור המדבר שהיה ברום המעלה וניזון מידו של הקב"ה, אף שהיה גם הוא צריך לקיים את הכתוב "בזיעת אפיך תאכל לחם", שהרי הוצרכו כולם ללקוט דבר יום ביומו, מכל מקום ראו הכל עין בעין כי לא המלאכה מביאה פרנסה לאדם, שהרי "לא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר" וכל אחד מקבל לפי מדת צרכו, ולא לפי מדת העמל שהוא משקיע בעבודתו.

מוסיף הגר"ח שמואלביץ שכל זאת היה בששת ימי המעשה. לא כן ביום השבת אשר בו קיבל כל אחד את מזונו ללא טורח מיוחד ככתוב "וביום השישי לקטו לחם משנה". ופירש רש"י: "כשבאו לביתם מדדו ומצאו כפלים לחם משנה". נמצא כי לצורך השבת נשאר המצב כפי שהיה קודם החטא, וכל עיקר הקללה של "בזיעת אפיך" לא חלה על יום השבת כלל.

הוא שאמרו חז"ל על הלל הזקן (בגמרא ביצה טז.) "אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו, שכל מעשיו לשם שמים שנאמר "ברוך ה' יום יום". ופירש רש"י: "שהיה בטוח שתזדמן לו נאה לשבת". מפרש רבי חיים, שהיה זה גם כן מהטעם האמור, שעל צרכי שבת לא חלה הקללה של "בזיעת אפיך", לכן היה הלל בטוח שתזדמן לו בהמה נאה לשבת ללא שידאג ויטרח על זאת.

יתכן להוסיף לאור דברי הגר"ח שמואלביץ, שגם "בשבת הארץ" הדין כן, וכמו שקללת "בזיעת אפיך" לא חלה על יום השבת, כמו כן לא חלה על שנת השבת, היא שנת השמיטה וכמו שביום השישי "לקטו לחם משנה" גם ליום השבת, כך גם בערב שנת השמיטה "ועשת את התבואה לשלוש השנים" וכשם שהשבת היא מקור הברכה לששת ימי המעשה, גם אם אדם שובת בה ממלאכתו, כך גם שנת השמיטה היא מקור הברכה לששת שנות המעשה.

הישועה - לפי מדת האמונה והבטחון

העולה מכל האמור, שהאמונה הנדרשת מן האדם היא שיאמין באמונה תמימה שהקב"ה יכול להושיע בכל דרך, ובלא נסיון מצידו להבין באיזו דרך. [וזה למדנו מקריעת ים סוף] וכן שהקב"ה יכול לפרנסו בכל דרך, גם ללא כל השתדלות מצידו [וזה למדנו מפרשת המן]. ומתוך אמונה זו מגיע האדם לבטחון השלם בהש"ת. ומתוך הכרה זו, שתולה הכל בבורא עולם, מתפלל אליו ומצפה לישועתו. וזה עצמו מושך אליו את הישועה.

זו הסיבה והטעם למה שאמרו חז"ל "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם אל יתייאש מן הרחמים" שכן גם אם לפי מושגיו בדרך הטבע, אבדה כל תקוה, אך הרי כבר הוכיח לו הקב"ה [בתורתו] שדרכי ישעתו והצלתו הרבה מעבר למושגיו. ולכן לעולם אל יתייאש מן הרחמים. ומכיון שמושגי האדם מצומצמים ודעתו קצרה, הרי אפילו מה שטוב לו באמת אינו יודע, ולכן סתמו חז"ל בנוסח התפלה "ימלא משאלות לבנו לטובה", ללא פירוט, כי לא תמיד משאלות לבנו הם לטובתנו, ורק הקב"ה יודע מה באמת טוב לנו.

מענה נבין את גודל החשיבות שייחסו חז"ל להסמכת גאולה לתפלה. שכן רק אחר שמקדים לתפלת "שמונה עשרה" את כל ענין יציאת מצרים וקריעת ים סוף, ולא רק מן השפה ולחוץ אלא הוא מכיר את אפסיותו, לנוכח גדולת הבורא, ועד כמה חדל אונים הוא לעומת עוצמת יכולתו של הבורא, רק אז ומתוך כך, ראוי הוא לעמוד לפני הבורא, לשבח בתפילתו ולבקש את צרכיו. וכן, רק אז - כאשר תפלתו מתוך אמונה ובטחון ותלות מוחלטת בבורא - ראוייה היא להתקבל.

"אל יתייאש מן הרחמים"...

בסיפור שלפנינו, אותו סיפר הגרי"מ שכטר שליט"א, מוסר השכל רב, שישנם הרבה דרכים למקום להציל ולהושיע את האדם, ואפילו "חרב חדה... אל יתייאש מן הרחמים, אלא יאמין ויבטח בישועת ה'":

מעשה מופלא אירע בסיביר, שם כידוע, שוכנים הדובים הלבנים אשר הציידים מתאמצים מאוד ללכודם מחמת פרוותם הלבנה והיקרה הנמכרת בהון רב. אך מכיון שהיא חיה טורפת ומסוכנת, קשה מאד ללכודה.

על כן, מתחכמים הציידים וחופרים להם בורות בעומק כפול ממדת גובהו של הדוב כשהוא זקוף, ולאחר מכן מכסים הם את הבור עם קנים רכים המתכסים מהר מאוד מהשלג היורד שם ללא הרף, וכשהדוב מטייל ומגיע למקום, אזי מכובד משקלו נשברים הקנים והוא נופל אל תוך הבור.

פעם אירע דבר נורא כאשר אדם נפל לתוך אחד מהבורות הללו. ומה נחרד כאשר הבחין ב"יריבו" הדוב הנורא עומד לצידו בתוך הבור. הוא הבין כי רגעי חייו ספורים ובעוד רגע קט יהפוך הוא לגל של עצמות, פחד ואימה אחזוהו והוא התמוטט לרגלי הדוב, הוא החל לומר וידוי וציפה להיות טרף בידי.

ואולם ראה זה פלא, הדוב התיישב לצידו, ולא זו בלבד שהוא לא טרף אותו אלא הוא התחיל לגלות סימני ידידות. לאט לאט סר פחדו של האיש והוא קם ועמד על רגליו מנסה לטכס עצה איך לצאת מן הסבך אליו נקלע.

כשראה הדוב שהאדם כבר עומד זקוף היטב, הניח את רגלו על כתפיו של האיש ועם רגלו השניה טיפס אל שפת הבור ונמלט בהשאירו את האדם בודד בתוך הבור, מצפה למות ברעב.

שם האיש מבטחו בבוראו וביקש רחמים. עברו להם שעות מספר ולפתע רואה הוא שוב את "ידידו הדוב" עומד על שפת הבור ובכפותיו גזע עץ עם ענפים עבים אותו הביא כ"תשורה" למטיבו שיוכל אף הוא לצאת אל המרחב. הדוב השליך את הגזע אל תוך הבור והאיש יצא לחירות.

"אם יש בטחון אין לדאוג כלל"

כאשר כיהן כ"ק אדמו"ר מפאפא רבי יעקב יחזקיהו גרינוואלד זצ"ל כרבה של צעהלים באוסטריה, הביא לו אחד מבעלי הבתים תמיכה מיוחדת פעם אחר פעם, מידי שבוע. כשהביא לו את התמיכה בפעם השלישית, סירב האדמו"ר לקבלה, התנצל ואמר שהוא חושש שהקביעות תערער במקצת את הבטחון שלו.

בשנת תרפ"ט גזרו השלטונות בהונגריה על כל בעלי העסקים והחנויות, לעבוד גם בשבת. נאמר להם שאם הם לא יצייתו, ישלל מהם הרשיון. באסיפת רבני המדינה דנו בכובד ראש מה לעשות. היו רבים שהביעו את דעתם כי מוכרחים להמציא היתר לפתיחת החנויות בשבת, באמצעות שטר מכירה לגוי או בשותפות עמו... שכן הדבר גובל בפיקוח נפש.

אך האדמו"ר עמד על רגליו וצווח ככרוכיה שאסור ללכת בדרכים כאלה, כי אם לחזק לב העם ללכת בדרכי הבטחון, שהרי אין מעצור לה' להושיע ולהמציא פרנסתם של ישראל בהיתר. בכנס הרבנים התקבלה דעתו, ותוך זמן קצר הומתקה הגזירה ע"י השלטונות.

כאשר באו אל האדמו"ר בבקשה שיתפלל על צרה כלשהי, הגיב ואמר: "אם יש בטחון, אין לדאוג כלל!"

במחיצתם

ומי כעמך ישראל

סיפורים בני זמננו

קבלה מעשית

לביתנו זוג צעיר שעבר להתגורר ב'רמת בית שמש'. באחד מימות השבוע חליתי בשפעת, אשר התפתחה למצב של קוצר נשימה. בקרתי במרפאת קופת-חולים בה אני רשומה, אך הרגשתי שלא קיבלתי טיפול רפואי הולם. לא הכרתי את רופאי המקום, ולא ידעתי למי לפנות".

* * *

המקובל הגה"צ רבי דניאל פריש זצ"ל (מחבר פירוש 'מתוק מדבש' על הזוהר הק') מזמין אותנו להתנסות ב"קבלה מעשית". לא! הוא לא מלמד אותנו כיצד לברוא את 'הגולם-מפראג' אך הוא מגיש עצות מעשיות, על פי חכמת הקבלה, לתיקון המעשים בתקופה זו של 'ספירת-העומר' - הוא אשר אמרנו: "קבלה מעשית".

היום, בשבת קודש י"ב באייר, מתקנים את מידת "יסוד שבנצח". לפני שנתייחס למשמעותה המעשית של ספירה זו, נמשיך בסיפור שהגיע אלינו - אשר ממחיש את המשמעות האמורה באופן הטוב ביותר.

* * *

היה זה בסוף השבוע כאשר החריו החום וקשיי הנשימה. לא היה מדובר במצב שמצריך אשפוז בבית חולים, אך "אשפוז" בבית ההורים היה בהחלט דבר מתבקש. לקראת שבת התארגנו בני הזוג לנסוע להורים - אשר מתגוררים מחוץ לעיר. ההורים גילו דאגה כנה בקשר למצבה הרפואי של האישה והתעקשו שהזוג יפקוד את מרפאת ט.ר.מ. בבית-שמש, לפני יציאתם מבית-שמש.

"2:00 בצהריים.

הגענו לט.ר.מ. עם מזוודה ותוכנית להמשיך לאחר מכן לירושלים במונית ספיישל. למרות שלפנינו חיכו רק ארבעה אנשים, נאלצנו להמתין זמן רב מכיוון שמידי פעם התפנו הרופאים לטפל מיידית במקרים דחופים שזרמו למקום.

הסיפור התרחש באמצע החורף - כאשר השבת נכנסת בשעה מאוד מוקדמת. בשעה 3:00 הודעתי למזכירה הרפואית שאנחנו נוסעים, והיא הגיבה: "חבל, חיכיתם כל כך הרבה - אני אכניס אתכם מייד!" למרות דבריה התחלנו לחפש מונית, אך אז התברר לנו שבבית-שמש כל המוניות שובתות כבר שעה לפני כניסת השבת (ברוך ה')!

בינתיים נכנסתי לרפואה אשר הפנתה אותי לערוך בדיקות רבות וצילומים שונים. רווח לי סוף סוף מצבי הרפואי נבדק באופן יסודי. בינתיים המשיך בעלי במאמצי שווא להשיג מונית. הבנו שלא תהיה לנו ברירה אלא לשבות בבית - למרות שלא היה לנו אוכל חם ואפילו לא חלות!

4:15, כחצי שעה לפני שקיעת החמה עזבנו את המרפאה - אשר ממוקמת בבית-שמש הוותיקה - בלי לדעת אנה נפנה: הבית רחוק, אני מאוד חולה ובידינו מזוודה כבדה. כך עמדנו אובדי עצות כאשר לפתע פונה אלינו תושב בית-שמש ומציע בנדיבות להשאיל לנו את רכבו.

מדהים!

בעל הרכב המתין לתורו במרפאה. הוא הבין שהוא לא יצא משם לפני כניסת השבת, ובלבדו הרחב מסר לנו את כלי רכבו. שכונת 'רמת בית שמש' מחולקת לשני אזורים עיקריים: רמה א' ורמה ב'. כמעט ויצאנו

בעל הרכב הסכים גם לכך, ובשעה 4:27 - רבע שעה לפני השקיעה - העמסנו את חפצינו ויצאנו לדרך. כתושבים חדשים בעיר לא הכרנו את הדרך, סביר להניח שאלמלא הנוסע שהצטרף אלינו, לא היינו מסתדרים. בחסדי ה' היה לנו הנוסע למורה-דרך. במהלך הנסיעה הוא התוודע למצבנו, לפיו אנו נוסעים לשבות בבית קר וחשוך... על אתר הוא הציע שנשהה בשבת בביתו.

לא העלנו על דעתנו "ליפול" עליו, אך הוא התחנן שנסכים להצעתו. הוא טען שבכך הוא גם יקצר את הנסיעה לביתו, שכן לא נצטרך לעצור ליד ביתנו ברמה ב'. מאחר שהשבת התקרבה בצעדי ענק, כל שנייה הייתה קריטית עבורו.

השעה: 4:35 - שבע דקות לפני השקיעה. אנו משנים את כיוון הנסיעה ופונים לרמה א'.

בשעה 4:39 - שלוש דקות לפני השקיעה, נחתנו על המארכת שלנו. להפתעתנו היא קיבלה אותי בלבביות רבה.

מאחר שהייתי מאוד חולה, היא אף טיפלה בי במשך כל השבת!

הודינו לקב"ה על כל המלאכים שהוא שלח לנו בשעת מצוקה, ואנו מרגישים חובה לפרסם את מעשי החסד של שכנו תושבי רמת בית שמש".

* * *

אנשים רבים נוהגים לומר לאחר ספירת העומר את ה"ריבונו של עולם" שמודפס בסיפורים, שם מזכירים את ה"ספירה" המסוימת שמקבלת את תיקונה באותו יום. מעבר לעצם האמירה - מציע המקובל הגה"צ רבי דניאל פריש זצ"ל - לתקן את העניינים שנוגעים לאותה ספירה.

כאמור, בשבת זו י"ב באייר, מתוקנת מידת "יסוד שבנצח". הרב פריש מורה להתחזק ביום זה "במצות הכנסת אורחים בסבר פנים יפות ובכבוד כראוי". כאשר אנו מזמינים אורחים בהם אנו מעוניינים, קל לקבל אותם "בסבר פנים יפות ובכבוד כראוי". אך כיצד מצליחים להתגבר ולקבל אורחים מסוג אחר באותה צורה מכובדת?

הרב פריש מציע לשלב כאן את האמונה: "מעיקרי האמונה הוא, שהקב"ה מצוי ומשגיח, והוא לבדו עשה עושה ויעשה לכל המעשים כולם - ואם כן הקב"ה הוא אשר זימן לו את האורח לביתו, בידעו היטב את מצבו ומעמדו בזה הרגע, ולכן יש לו לעשות את מצות הבורא יתברך ולקבלו כראוי" (ראה בספרו 'ספרתם לכם' (עמ' קע"ב) כיצד הכנסת האורח היא בבחינת 'סוד', והאמונה שזהו תפקידו כרוגה היא בבחינת 'נצח', וכך מתוקנת מידת 'יסוד שבנצח').

דומה שאין תיקון למידת 'יסוד שבנצח' כמו קבלת אורחים "לא קרואים" לשבת - בסבר פנים יפות - שלוש דקות לפני השקיעה! נשלח ע"י משפחת פלדמן ירושלים